mij onmogelijk een precieze termijn hiervoor op te geven.

*Vraag nr. 360 van de heer Yves Leterme (CVP) van 3 oktober 2001 (Vragen en Antwoorden - Kamer - 30 oktober 2001)*

## Het probleem van de voorwaardelijke invrijheidstelling

Jacqueline Herzet (PRL) stelde een aantal vragen aan de minister van Justitie. Volgens een bepaalde pers laat Vlaanderen haar gevangenen sneller vrij, en zit men in Wallonië langer te verkommeren in de cel. Ik herinner eraan dat voorwaardelijke invrijheidstelling zonder de noodzakelijke controle en follow-up tot drama's kan leiden.

In 1998 hebben wij een wet aangenomen houdende bepalingen betreffende de overbevolking van de gevangenissen, het bewaren van de rust in de strafinrichtingen, de reclassering van de gedetineerden en het vrijwaren van de veiligheid van de bevolking. Kennelijk wordt die wet niet toegepast zoals het zou moeten.

Is het een kwestie van middelen of van gebrekkige werkmethode?
Op grond van welke criteria wordt in Vlaanderen vlugger tot een vrijlating overgegaan? Bevestigt de minister de cijfers die in de pers zijn verschenen? Welke maatregelen is de minister van plan te treffen om deze misstand te verhelpen? Kan het verslag ter beschikking van de commissie voor Justitie worden gesteld? Is het mogelijk om de toepassing van de wet te herzien?

Minister Antoine Duquesne antwoordde namens de minister Marc Verwilghen (in het Frans): Ik veronderstel dat u verwijst naar de persconferentie die bepaalde Franstalige verenigingen hebben georganiseerd. Ik heb geen weet van wat daar werd gezegd en van de documenten die er werden voorgesteld. Ik leid eruit af dat ze betrekking hadden op de geformuleerde klachten in verband met de aanzienlijke achterstand van de dossiers van de voorwaardelijke invrijheidstellingen. Ik ontken ten stelligste de verklaringen die tijdens de persconferentie werden afgelegd.
De termijn wordt voortaan nageleefd.
Er bestaat een achterstand op het niveau van de commissies die hun dossiers op zelfstandige wijze behandelen. De meeste problemen die in het twee jaar oude verslag worden vermeld zijn ondertussen opgelost. Die werkwijze is ongehoord en stelt de verenigingen aansprakelijk ten opzichte van de gevangenen en hun gezinnen.

De verschillen tussen de commissies zijn het gevolg van het feit dat ze in verbinding met rechtbanken of zelfstandig werken.

De oprichting van een beroepsinstantie zou een oplossing kunnen zijn. Deze problematiek zal in het kader van de oprichting van een strafuitvoerings-rechtbank door de commissie HOLSTERS worden onderzocht.

Wat ik niet aanvaard is dat de Franstalige Liga voor de rechten van de mens en het Observatoire des prisons zich rechtstreeks tot de pers richten om toestanden die ze onduldbaar vinden, aan te klagen. Ik ben nochtans degenen die ze moet verhelpen.

Die verenigingen bekommeren zich meer om hun public relations dan om het belang van de gevangenen. Ik betreur dergelijke werkwijze, en dit terwijl twee leden van mijn kabinet belast zijn met het gevangenisbeleid en klaar zijn om de vragen terzake te beantwoorden. Andere leden maken deel uit van de commissie Holsters om denkpistes aan te boren en een structureel beleid uit te werken om misstanden te verhelpen.

Mevrouw Herzet antwoordde nog: de werkmethode verbaast mij. Het verheugt mij echter dat de commissie ad hoc denkpistes heeft voorgesteld. Misschien moeten wij om bepaalde tekortkomingen te verhelpen een herziening van de structurele middelen overwegen.

*Vraag nr. 9231 van mevrouw Jacqueline Herzet (PRL) - Kamer - 5 juli 2001*

## Hervorming gevangeniswezen - Gevangenis van Ieper

In antwoord op een vraag met betrekking tot de hervorming van het gevangeniswezen en de mogelijke afbouw van de gevangenis van Ieper, deelt de minister mee dat het meerjarenplan "penitentiaire infrastructuur" werd overgemaakt aan de minister bevoegd voor Overheidsbedrijven (mondelinge vraag nr. 5252 van de heer Y. Leterme, Integraal Verslag,

commissie voor de Justitie van 2 oktober 2001, COM546 blz. 20).

Een mogelijke sluiting van Ieper kan kamerlid Martial Lahaye niet situeren in deze hervormingsplannen. In Ieper werd fors geïnvesteerd om de situatie van de gedetineerden en hun bewakers te verbeteren door onder meer het cellencomplex te vernieuwen en de bouw van een nieuw atelier.

Volgende vragen werden aan de minister gesteld:

1. Heeft de studie van Tractebel Consult, daterend van midden de jaren 90 gebaseerd op de gegevens van eind jaren 80, als basis gediend bij deze hervormingsplannen?

2. De hervormingsplannen beogen "een beter functionerende strafuitvoering op maat van de gedetineerde".
   Vreest de minister niet dat met de geplande herlokalisatie het doel wordt voorbijgeschoten?

3. Werd rekening gehouden met het feit dat een sluiting de toename van het gevangenentransport, en het veiligheidsrisico, verhoogt?

4. a) Wordt de renovatie van het Ieperse gevangeniscomplex nog verdergezet?
   b) Binnen welke tijdspanne heeft u hieromtrent definitief uitsluitsel?

Antwoord van de minister:

De mogelijke sluiting van Ieper kadert in de politiek waarbij ervan uitgegaan wordt dat de totale celcapaciteit in België niet wordt uitgebreid.

De bestaande celcapaciteit wordt behouden maar wel systematisch in orde gebracht volgens een aantal minimum normen (een persoon per cel, voldoende socio-culturele en bezoekfaciliteiten).

De gevangenis te Ieper voldoet noch aan deze minimum normen, noch aan de veiligheidsvereisten.

In het rapport-Tractebel werd reeds aanbevolen om een aantal kleine gevangenissen te sluiten omwille van de hoge kostprijs.

Zowel Ieper als Dendermonde zijn aan een grondige en dus kostelijke renovatie toe. Renoveren van een bestaande gevangenis betekent lange uitvoeringstermijnen (vermits het gebouw in gebruik blijft) en daardoor ook hogere kostprijzen. Het brengt ook veel ongemak voor de gebruikers mee evenals een verhoogd veiligheidsrisico en beperkingen omwille van de bestaande constructies.
Om deze redenen lijkt het mij beter te opteren voor een nieuwe site die de capaciteit van beiden kan opnemen.

In afwachting van een beslissing van de Ministerraad over een meerjarenplan voor de strafinrichtingen wordt voorlopig een grondige renovatie van Ieper niet verder gezet.

*Vraag nr. 473 van de heer Martial Lahaye (VLD) van 23 oktober 2001 (Vragen en Antwoorden, Kamer, 13 november 2001)*

Een nieuwe rubriek behoort een beetje uitleg. In "Uitgelezen" willen we telkens een kort fragmentje uit een boek weergeven. Niet zomaar om het even welk boek. Als tijdschrift voor strafbeleid en gevangeniswezen kunnen we maar moeilijk uitpakken met de nieuwste Harry Potter of Stephen King. De boeken waarover het hier gaat zijn geschreven door mensen die de gevangenis het beste kennen en er dus normaal gezien ook het beste over kunnen vertellen: gedetineerden.
Het fragmentje dat we er uitlichten zal telkens iets treffends over de gevangenis verwoorden. Het is tevens bedoeld als smaakmaker voor de rest van het boek. De gevangenis leren kennen zoals ze echt is doe je immers niet door er alleen maar wetenschappelijke studies over te lezen.
De eerste auteur die we aan het woord laten is Claude Lucas, een Franse crimineel die men ook wel de gangster-filosoof noemt omdat hij in de gevangenis zijn filosofie-diploma heeft behaald. In "Gevangen" doet hij het relaas van zijn zelfdestructieve levensloop. De achtergrond van de gangster Claude Lucas komt sterk overeen met die van de absurdistische filosoof Albert Camus. Er zijn veel raakpunten met het leven en de levenshouding van Camus. Beiden ervaren hun geboorte en opgroeien als een zich steeds herhalende uitsluiting waarin geen enkele zin of logica kan worden gevonden. Ze hebben geen van beiden een basis of houvast in het leven. Terwijl Camus echter de zinloosheid als een kracht ervaart waaruit hij kan putten om zelf een positieve richting uit te gaan, bewandelt Lucas met een vergelijkbare overgave de tegenovergestelde destructieve weg. De kracht die hij voelt legt hij buiten zichzelf. Hij beschouwt zichzelf door het noodlot gedreven. Diezelfde kracht heeft het leven van de gangster Lucas tot een gewelddadige, zelfvernietigende aaneenschakeling gemaakt van opstand en verzet.

In het hierna volgende fragmentje is Lucas net opnieuw in de gevangenis beland. Na een mislukte overval is hij opgepakt en pas weer terug in de gevangenis, in zijn cel, laat hij zich op zijn bed neervallen.

## Fragment uit "Gevangen" van Claude Lucas

Na een mislukte overval is hij opgepakt en pas weer terug in de gevangenis in zijn cel laat hij zich op zijn bed neervallen.
"Ik had geen slaap. Ik wilde alleen zo snel mogelijk wennen, de ogen dicht, de ademhaling vertraagt, aan de vorm van temporaliteit die van nu af aan weer het verloop van mijn bestaan zou bepalen. Doordat ik de gevangenis al kende, wist ik wat me te wachten stond: de langzame en onverbiddelijke afstomping door die concrete, statische kringloop van de tijd, die bestaat uit vaste momenten — opstaan, luchten, eten, luchten, eten, naar bed, en zo door tot in het oneindige — die hele opeenvolging van terugkerende momenten, die tenslotte de menselijke functie van het bewustzijn amputeert: het vermogen vooruitzichten te genereren. Want het is een misvatting dat de gevangenismuren zich sluiten om een ruimte waartoe men ons heeft veroordeeld om ons er een te ontzeggen waarin we konden gaan en staan waar we wilden, en het is niet de horizon die ze aan ons blikveld onttrekken. Ze sluiten zich rondom een heden, dat ze tot eeuwigheid maken, en ze benemen ons alleen het uitzicht op de lachende toekomst."

Lucas, C., "Gevangen. Een autobiografische thriller", Contact, Amsterdam, 1997, 32-33.

Peter Janssen